

ROZHODNUTÍ

Úřad pro ochranu osobních údajů, odbor správních činností, jako příslušný správní orgán podle § 5 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), § 2 odst. 2 a § 46 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, rozhodl dne 2. března 2005 takto:

Je prokázáno, že účastník řízení: **městská část** [REDAKCE], v souvislosti se zpracováním osobních údajů v informačním systému evidence obyvatel podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), v rámci výkonu samostatné i přenesené působnosti uchovával ve vlastní počítačové aplikaci evidence obyvatel ke dni 28. června 2004 osobní údaje [REDAKCE] obyvatel, kteří neměli trvalý pobyt v jeho správním obvodu, a prováděl zpracování osobních údajů, aniž přijal dostatečná opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu jeho vlastních zaměstnanců k osobním údajům obsaženým v informačního systému evidence obyvatel a v jeho vlastní počítačové aplikaci evidence obyvatel,

čímž porušil povinnost stanovenou v § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. tedy uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování,

a dále porušil povinnost stanovenou v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. (před účinností novelizace zákona č. 101/2000 Sb. provedené zákonem č. 439/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dne 26. července 2004, stanovenou v § 13 zákona č. 101/2000 Sb.), tedy nepřijal taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů,

a tím spáchal správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 101/2000 Sb., neboť uchovával osobní údaje po dobu delší než nezbytnou k účelu zpracování, a § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., neboť nepřijal nebo neprovedl opatření

pro zajištění bezpečnosti zpracování osobních údajů, za což se účastníku řízení v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. ukládá

pokuta ve výši 15.000 Kč
(slovy patnáct tisíc korun českých)

splatná do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí bezhotovostním převodem na účet vedený u ČNB, č. ú. 3754-5825001/0710, variabilní symbol IČO účastníka řízení, konstantní symbol 1148.

Odůvodnění

Správní řízení ve věci plnění povinností při zpracování osobních údajů evidence obyvatel podle zákona č. 133/2000 Sb. bylo zahájeno oznámením doručeným účastníku řízení, **městské části** [REDAKCE], dne 10. ledna 2005. Podkladem pro zahájení řízení byl písemný materiál shromážděný v rámci kontroly provedené inspektorkou Úřadu pro ochranu osobních údajů PhDr. Miroslavou Matoušovou ve dnech 10. května až 7. července 2004. Vyjádření účastníka řízení k předmětu správního řízení bylo Úřadu pro ochranu osobních údajů doručeno dne 25. ledna 2005.

Správní řízení bylo zahájeno pro podezření z porušení povinností stanovených v § 5 odst. 1 písm. e) a v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. S ohledem na jednu ze základních zásad trestání (uplatňovanou jak v trestním řízení, tak v tzv. správním trestání), vyjádřenou v čl. 40 odst. 6 usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, podle kterého se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán a pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější, byl ve věci, zejména s ohledem na výši sankce stanovenou v § 44 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., ve znění účinném v době předmětného jednání účastníka řízení, aplikován zákon č. 101/2000 Sb. ve znění účinném od 1. ledna 2005, protože nová právní úprava výše sankce v § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. je pro účastníka řízení příznivější.

Ze spisového materiálu vyplývá, že účastník řízení za účelem výkonu práv a povinností uložených mu zákonem č. 133/2000 Sb. a dalšími právními předpisy, jako zpracovatel a uživatel údajů evidence obyvatel, která je v rámci informačního systému evidence obyvatel (dále také „ISEO“) vedena v integrovaném informačním systému správních a dopravně správních evidencí Ministerstva vnitra (dále také „IISSE“), které je jeho správcem, systematicky provádí soubor operací naplňující znaky zpracování osobních údajů ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. Tyto operace jsou prováděny v návaznosti na příslušné právní předpisy, na pokyny a rozhodnutí věcně příslušných orgánů státní správy, tj. Ministerstva dopravy a Ministerstva vnitra, a dále podle vlastního rozhodnutí účastníka řízení a jsou založeny na přebírání osobních údajů evidence obyvatel do jiných informačních systémů. Jedná se o osobní údaje získávané jak z informačního systému evidence obyvatel pro **hlavní město Prahu**, tak ze zdrojových dokladů ohlašovny účastníka řízení, které slouží k vytváření a aktualizaci jeho vlastní počítačové aplikace evidence obyvatel (dále také „EO“). Bylo zjištěno, že shromažďováním a vkládáním údajů

ohlašovny je EO rozšiřována a byly v ní vedeny také osobní údaje obyvatel, kteří již nemají trvalý pobyt ve správním obvodu účastníka řízení. Postup při zpracování osobních údajů evidence obyvatel vyplývá u účastníka řízení z jeho organizačního řádu, z náplně činností jednotlivých odborů, pracovního a spisového řádu, bezpečnostní směrnice pro provoz interních informačních systémů a důvodnost zpracování osobních údajů vyplývá také z popisu pracovních činností. Dále účastník řízení používá zásady [REDAKCE] stanovené Ministerstvem vnitra.

Účastník řízení se k předmětu řízení vyjádřil dopisem ze dne 24. ledna 2005, ve kterém ke konstatovanému podezření z porušení povinnosti stanovené v § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. uvádí, že uchovávání osobních údajů obyvatel, kteří již nemají trvalý pobyt v jeho správním obvodu (dále také „odstěhovaných osob“), v EO je důvodné pro potřeby výkonu činnosti státní správy, kdy údaj o tom, že fyzická osoba zde měla dříve trvalé bydliště, je zásadní pro určení místní příslušnosti správního orgánu apod. Dále uvádí, že EO slouží také jako kontrolní soubor pro odstranění chybovosti ISEO, např. pro potřeby povinných statistických šetření, a že by bylo nevhodné a ve svém důsledku nesmyslné zbavovat se potřebných informací pro výkon působnosti účastníka řízení a nevyužít jeho vlastní počítačové aplikace evidence obyvatel k uspokojení těchto potřeb. Podle účastníka řízení není jeho vinou ani zájmem, že jsou souběžně vedeny duplicitní evidence obsahující osobní údaje. Dále účastník řízení uvádí, že ani nápravná opatření uložená kontrolním protokolem z výše uvedené kontroly neobsahují požadavek odstranění uchovávaných osobních údajů odstěhovaných osob z jeho vlastní počítačové aplikace evidence obyvatel. Ke konstatování podezření z porušení povinnosti stanovené v § 13 zákona č. 101/2000 Sb. uvádí, že ke zneužití osobních údajů by mohlo dojít vždy, a to i při přijetí všech myslitelných bezpečnostních opatření, která nemohou zcela vyloučit individuální úmyslné protiprávní jednání fyzické osoby. Dále uvádí, že nedošlo k žádnému případu neoprávněného zpracování - zneužití osobních údajů, že okamžitě realizoval uložená nápravná opatření a žádá o zastavení správního řízení.

Účastník řízení je v souladu s § 4 zákona č. 133/2000 Sb. zpracovatelem údajů vedených v ISEO pro Ministerstvo vnitra a je uživatelem údajů z ISEO o obyvatelích, kteří se přihlásili k trvalému pobytu nebo mají podle zvláštních právních předpisů povolen pobyt ve správním obvodu účastníka řízení. Účastník řízení je uživatelem údajů obyvatel svého správního obvodu v rozsahu údajů uvedených v ustanovení § 3 zákona č. 133/2000 Sb. s výjimkou údajů podle § 3 odst. 3 písm. o) a § 3 odst. 4 písm. p) uvedeného zákona; tyto údaje může účastník využívat, jen jsou-li nezbytné pro výkon jeho působnosti. Není a nemůže tedy být uživatelem osobních údajů obyvatel, kteří nemají trvalý pobyt nebo nemají podle zvláštních právních předpisů povolen pobyt ve správním obvodu účastníka řízení.

Účastník řízení však ke dni 28. června 2004 uchovával ve vlastní počítačové aplikaci evidence obyvatel osobní údaje [REDAKCE] odstěhovaných osob. Porušil tak povinnost stanovenou v § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. tím, že uchovával tyto osobní údaje po dobu, která není nezbytná k účelu jejich zpracování.

Jak dále vyplývá ze spisového materiálu, účastník řízení vytvořil soubor opatření ke splnění povinnosti stanovené § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. za použití standardních nástrojů, tj. určením konkrétních organizačních útvarů, odpovědných

za zpracování osobních údajů, určením odpovědnosti zaměstnanců obecně pro vybrané činnosti nebo problémy v pracovním a spisovém řádu, stanovením povinností pro vybrané soubory činností při zpracování osobních údajů evidence obyvatel, přijetím bezpečnostní směrnice pro provoz interních informačních systémů Úřadu městské části [REDAKCE] a prováděním vnitřní kontroly. Dále účastník řízení používá postupy a prostředky stanovené Ministerstvem vnitra.

Ministerstvem vnitra, jako správcem IISSDE, byly vydány zásady provozu za účelem sjednocení postupu subjektů, které zpracovávají osobní údaje z IISSDE. V úvodu tohoto dokumentu je deklarována povinnost všech zpracovatelů osobních údajů z IISSDE, tedy i účastníka řízení, řídit se platnými právními předpisy, mj. i zákonem č. 101/2000 Sb. Dále jsou zde stanoveny základní povinnosti zpracovatelů osobních údajů z IISSDE, týkající se způsobu získávání informací z IISSDE (tj. zásady přístupu k IISSDE, ochrany přístupových hesel, postupu při získávání informací z IISSDE). V uvedeném dokumentu je také stanovena povinnost zpracovatele zabezpečit dodržování zásad provozu IISSDE, vést příslušnou dokumentaci, zajistit vlastní kontrolní činnost zaměřenou na plnění těchto zásad, stanovit osobu odpovědnou za využívání osobních údajů z IISSDE a dále povinnost zpracovatele osobních údajů vydat vlastní provozní řád určující podmínky a způsob využívání IISSDE, který stanoví režimová opatření reagující na specifické podmínky zpracovatele.

Určení podmínek, které jsou jednotliví zaměstnanci při zpracování osobních údajů v IISSDE povinni dodržovat, je nutno považovat za jedno ze základních opatření ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Tyto podmínky částečně vyplývají z příslušných zákonů a částečně ze závazných pokynů ústředních orgánů státní správy (tj. Ministerstva dopravy a Ministerstva vnitra), ve zbylé části je jejich určení ponecháno na účastníku řízení, neboť ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je nutno vykládat tak, že vyhodnotit rizika a přijmout jim odpovídající opatření je povinen jak správce, tak i zpracovatel osobních údajů. Pokud tedy potřebná opatření nepřijme správce osobních údajů, případně je nepřijme v dostatečné míře, je v tomto rozsahu povinen je přijmout zpracovatel. Konkrétně je úkolem účastníka řízení určit technická a organizační opatření při zpracování osobních údajů reagující na specifické podmínky účastníka řízení. Účastník řízení je tedy povinen stanovit konkrétní oprávnění svých zaměstnanců a specifikovat postupy při zpracování osobních údajů v IISSDE i v EO. Současně je ovšem nezbytné zabezpečit, aby veškerá účastníkem řízení přijatá bezpečnostní opatření byla v praxi skutečně dodržována. Opatření ve smyslu § 13 zákona č. 101/2000 Sb., která by byla pouze formálně přijata, ale v praxi neužívána, nelze považovat za opatření dostatečná, tedy směřující k zabezpečení zpracovávaných osobních údajů. Za tímto účelem je nutno provádět též kontrolu postupu jednotlivých pracovníků oprávněných k přístupu do IISSDE a EO, a to v intervalech a v rozsahu přiměřeném bezpečnostnímu riziku spojenému s konkrétním zpracováním osobních údajů.

Ze spisového materiálu dále vyplývá, že záznamy o využití údajů IISSDE a EO se pořizují pouze tam, kde součástí vyřízení je tvorba dokumentu určeného jinému adresátovi. V další skupině případů lze oprávněnost využití údajů IISSDE a EO doložit prostou existencí spisové dokumentace, odpovídající časovými údaji i věcným obsahem využití osobních údajů IISSDE a EO. Vnitřním předpisem ani jiným aktem řízení není stanoveno vytváření záznamů, které by dokládaly důvod využívání IISSDE a EO a užívané programově technické prostředky nejsou dostatečně účinné.

Účastník řízení neprováděl, s výjimkou odboru informatiky, takové kontroly zpracování osobních údajů v IISSDE a EO, které mohou působit jako účinná prevence neoprávněného přístupu zaměstnanců účastníka řízení k osobním údajům; účastník řízení nepoužíval ani jiné prostředky sledující stejný cíl a plnící obdobnou funkci.

Vzhledem ke skutečnosti, že transakční údaje IISSDE byly pořizovány pouze u vybraných operací a v případě EO pak nebyly zaznamenávány, mohl každý zaměstnanec účastníka řízení s příslušnými přístupovými právy s ohledem na výše uvedené okolnosti zpracovávat osobní údaje v IISSDE a EO, aniž by bylo zaručeno, že jsou zpracovávány osobní údaje pouze a právě k účelům stanoveným zvláštními zákony a v rozsahu právě nezbytném k naplnění těchto účelů, čímž vzniklo vnitřní bezpečnostní riziko neoprávněného zpracování předmětných údajů, které však nebylo dostatečně eliminováno žádným dalším relevantním opatřením.

Správní orgán na základě výše uvedeného považuje za prokázané, že účastník řízení porušil povinnost stanovenou v § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. tím, že uchovával osobní údaje obyvatel, kteří nemají trvalý pobyt ve správním obvodu účastníka řízení v jeho vlastní počítačové aplikaci evidence obyvatel po dobu, která není nezbytná k účelu jejich zpracování. Pokud by údaje obyvatel, kteří nemají trvalý pobyt ve správním obvodu účastníka řízení, potřeboval účastník řízení pro jiný výkon své činnosti, mohl v souladu se zákonem č. 133/2000 Sb. tyto údaje znovu opakovaně získat.

Správní orgán na základě výše uvedeného považuje dále za prokázané, že účastník řízení porušil povinnost stanovenou v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., neboť nepřijal taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů, a to zejména z toho důvodu, že správně nevyhodnotil rizika, která hrozí osobním údajům IISSDE a EO, a jím přijímaná opatření proti neoprávněnému a nahodilému přístupu k osobním údajům nebyla dostatečně komplexní, především pak z hlediska zpracování těchto údajů jeho jednotlivými zaměstnanci. Skutková podstata správního deliktu porušením povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je naplněna již tím, že účastník řízení přijal nedostatečná opatření neodpovídající riziku spojenému s prováděným zpracováním osobních údajů. To, zda k neoprávněnému či nahodilému přístupu nebo zpracování osobních údajů v daném případě skutečně došlo, již není nezbytným znakem skutkové podstaty uvedeného deliktního jednání. Takový neoprávněný přístup či zpracování osobních údajů je možno hodnotit jako samostatný delikt. K naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. porušením povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 tohoto zákona tedy postačí i stav, kdy k neoprávněnému zpracování osobních údajů dojít (vzhledem k absenci opatření) může, tedy pouhé ohrožení zpracovávaných osobních údajů, tj. za situace, kdy přijatá opatření mají zjevné nedostatky, zejména pokud se tyto nedostatky projevují v běžném provozu.

Po souhrnném zhodnocení všech výše uvedených okolností, dospěl správní orgán při stanovení výše sankce k závěru, že je zřejmé, že zpracování osobních údajů účastníkem řízení v předmětných agendách je do značné míry prováděno v návaznosti na postupy Ministerstva vnitra nebo podle jeho metodických pokynů,

příp. v součinnosti s jinými subjekty státní správy, které účastníka řízení při výkonu jeho působnosti limitují, avšak tato skutečnost nemůže účastníka řízení zbavit odpovědnosti za toto zpracování. Dále dospěl správní orgán při stanovení výše sankce k závěru, že následek protiprávního stavu vyvolaného účastníkem řízení nebyl závažný, a to zejména proto, že v souvislosti s protiprávním jednáním účastníka řízení nedošlo k dalšímu navazujícímu neoprávněnému zpracování osobních údajů. Správní orgán při stanovení výše sankce dále zhodnotil, že účastník řízení přijal či přijímá opatření k odstranění zjištěných nedostatků a poskytl v průběhu správního řízení součinnost při objasnění věci. Vzhledem k uvedenému byla stanovena sankce při dolní hranici zákonné sazby.

S ohledem na výše uvedené, bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: V souladu s § 61 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb. lze proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů od jeho oznámení podat u odboru správních činností rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Praha 2. března 2005

Vanda Vaculíková
ředitelka odboru správních činností